

**STRATEGIJA HERCEGOVAČKO-NERETVANSKOG
KANTONA ZA BORBU PROTIV KORUPCIJE 2022.-2027.**

SADRŽAJ

<u>UVOD</u>	2
<u>1. DEFINIRANJE POJMA KORUPCIJE</u>	2
<u>2. OPĆI PRINCIPI I STRATEŠKI PRIORITETI U KANTONU</u>	3
<u>2.1. Poticanje moralne osude i neprihvatljivosti korupcije</u>	4
<u>2.2. Intenziviranje otkrivanja i represije korupcije</u>	4
<u>2.3. Unapređenje koordinacije u borbi protiv korupcije i prevenciji</u>	4
<u>2.4. Borba protiv korupcije u javnom sektoru (smanjenje regulatorne i distributivne uloge javnog sektora)</u>	5
<u>2.5. Smanjivanje koristi i povećanje rizika od korupcije</u>	5
<u>3. PRIORITETI U PREVENCIJI I SUZBIJANJU KORUPCIJE</u>	6
<u>3.1. Integritet u upravi i organima HNK</u>	6
<u>3.2. Transparentnost i slobodan pristup informacijama</u>	6
<u>3.3. Javne nabavke</u>	7
<u>3.4. Sukob interesa</u>	8
<u>3.5. Zapošljavanje državnih službenika</u>	8
<u>4. INTERAKTIVNOST I PROAKTIVNOST U PREVENCIJI I REPRESIJI KORUPCIJE</u>	9
<u>4.1. Mediji i promocija potrebe za učestvovanjem cjelokupnog društva u borbi protiv korupcije</u>	9
<u>5. VIZIJA</u>	10
<u>6. OPĆI CILJ</u>	10
<u>7. STRATEŠKI CILJEVI</u>	10
<u>8. NAČELA</u>	11
<u>9. PREPREKE ZA USPJEŠNO PROVOĐENJE STRATEGIJE I AKCIONOG PLANA</u>	12
<u>10. NORMATIVNI, INSTITUCIONALNI I DRUŠTVENI OKVIR ZA BORBU PROTIV KORUPCIJE</u>	13
<u>11. STRATEŠKI CILJEVI I PROGRAMI ZA NJIHOVO PROVOĐENJE</u>	14
<u>11.1. Uspostavljanje i jačanje institucionalnih kapaciteta i unapređenje normativnog i strateškog okvira za efikasnu prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije</u>	15
<u>11.1.1. Profesionalizacija Radnog tijela za borbu protiv korupcije</u>	16
<u>11.1.2. Jačanje uloge kontakt tačaka/osoba u prevenciji korupcije i borbi protiv korupcije u Hercegovačko-neretvanskom kantonu</u>	16
<u>11.1.3. Uspostavljanje zakonodavnog okvira za sprječavanje korupcije</u>	18
<u>11.1.4. Digitalizacija antikorupcije s ciljem unapređenja međusobne komunikacije i saradnje</u>	19
<u>11.2. Razvijanje, promocija i provođenje preventivne antikorupcijske aktivnosti u javnom sektoru</u>	20
<u>11.2.1. Interni antikorupcijski dokumenti i transparentnost u procesu donošenja propisa</u>	21

<u>11.2.2. Uspostavljanje proaktivne transparentnosti i sistema za otkrivanje korupcijskog ponašanja od strane zaposlenika u javnim institucijama</u>	21
<u>11.2.3. Jačanje kapaciteta zaposlenika institucija Hercegovačko-neretvanskog kantona</u>	22
<u>11.3. Uspostavljanje institucionalnih, normativnih, strateškog okvira i antikorupcijskih politika za prevenciju korupcije u sektorskim oblastima</u>	22
<u>11.3.1. Sveobuhvatno unapređenje integriteta u zdravstvenom sektoru</u>	23
<u>11.3.2. Unapređenje sektora obrazovanja</u>	23
<u>11.3.3. Ministarstvo unutrašnjih poslova osigurava integritet zaposlenika i pravovremeno otkrivanje i dokazivanje korupcijskih krivičnih djela</u>	24
<u>11.3.4. Pravosudne institucije i uprava</u>	24
<u>11.3.5. Unapređenje rada inspekcijskih organa</u>	25
<u>11.4. Uključivanje cjelokupnog društva u borbi protiv korupcije, koordinacija i izvještavanje o provođenju Strategije</u>	25
<u>11.4.1. Unapređenje koordinacije i izvještavanja provođenja antikorupcijskih politika Hercegovačko-neretvanskog kantona</u>	26
<u>11.4.2. Izrada mehanizama za koordinaciju, praćenje i izvještavanje antikorupcijskih politika</u>	26
<u>11.4.3. Izvještavanje javnosti o naprecima ostvarenim u antikorupcijskim nastojanjima</u>	27

UVOD

Korupcija je jedan od najvećih izazova našeg vremena, te je globalno prepoznata kao jedna od osnovnih prepreka razvoja društva i demokracije. Zemlje u tranziciji, kao što je Bosna i Hercegovina, posebno su podložne fenomenu korupcije s obzirom na slabo razvijene institucionalne kapacitete za provođenje zakona, te generalno nedovoljan stepen demokratske kulture u cjelokupnom društvu. Visok stepen korupcije jedan je od najznačajnijih problema Bosne i Hercegovine i predstavlja ozbiljnu prepreku na njenom putu ka Evropskoj uniji.

U Bosni i Hercegovini je do sada usvojeno nekoliko strateških dokumenata za borbu protiv korupcije na kantonalnom nivou, dok su ostali kantoni u fazi nacрта ili priprema svojih Strategija za borbu protiv korupcije i Akcionih planova.

Dosadašnji strateški dokumenti nisu adekvatno implementirani što se konstatira i u mišljenju Evropske komisije o zahtjevu Bosne i Hercegovine za članstvo iz 2019. godine gdje se između ostalog navodi:

„Bosna i Hercegovina je u ranoj fazi/dostigla je određeni nivo pripremljenosti u borbi protiv korupcije. Svi nivoi vlasti pokazuju znakove političke zarobljenosti, što direktno utiče na svakodnevni život građana, osobito u oblasti zdravstva, obrazovanja, zapošljavanja i javnih nabavki. Za aktivno unapređenje integriteta i borbu protiv korupcije potrebna je čvrsta politička opredijeljenost. Zemlja je generalno uspostavila institucionalni, pravni i strateški okvir za borbu protiv korupcije. Međutim, još uvijek postoje značajni nedostaci. Nedovoljna usklađenost entitetskih krivičnih zakona ozbiljno podriva politiku borbe protiv korupcije. Rascjepkanost strategija i akcionih planova na različitim nivoima vlasti umanjuje njihovo efikasno provođenje. Strateški dokumenti za borbu protiv korupcije moraju se bolje uskladiti u cijeloj zemlji. Mora se osigurati adekvatno finansiranje. Poboljšana koordinacija i saradnja koja uključuje sve nivoe vlasti je preduslov za efikasnije suzbijanje korupcije. Tijela za prevenciju korupcije na svim nivoima vlasti moraju biti stalne, nezavisne institucije sa jasnim i ambicioznim mandatom i odgovarajućim resursima. APIK, kao koordinacijsko tijelo za prevenciju korupcije, treba preuzeti proaktivnu ulogu, posebno na podizanju svijesti građana o prevenciji korupcije i postupanju po njihovim podnescima sa indicijama koruptivnog ponašanja. Zakonodavstvo o sukobu interesa na svim nivoima treba uskladiti sa preporukama GRECO-a i međunarodnim standardima. Potrebno je ojačati kapacitete za provođenje zakona. U cijelosti gledano, korupcija je široko rasprostranjena te i dalje predstavlja razlog za zabrinutost. Za efikasno rješavanje problema korupcije potrebna je jaka politička volja, kao i snažan odgovor krivičnog pravnog sistema na korupciju na visokom nivou.“

Stoga su u ovoj Strategiji naglašena, kako pozitivna tako i negativna iskustva iz četverogodišnjeg provođenja prethodne Strategije i Akcionog plana, imajući u vidu da je borba protiv korupcije dug, kompleksan i kontinuirajući proces u kojem nema brzih i jednostavnih rješenja. Uz kontinuirano provođenje i nadogradnju postojećih antikorupcijskih mehanizama svrha novog strateškog okvira jest jačanje postojećih i stvaranje novih sistemskih rješenja za sprečavanje korupcije na svim nivoima vlasti što treba podići svijest o štetnosti korupcije te je učiniti društveno neprihvatljivom.

Iz svega navedenog potrebno je nastaviti sa strateškom borbom protiv korupcije, odnosno usvojiti Strategiju za borbu protiv korupcije 2022. – 2027. i njen provedbeni dokument – Akcioni plan za period 2022. – 2027. godina.

1. DEFINIRANJE POJMA KORUPCIJE

Veoma je važno prilikom definiranja pojma korupcije učiniti da se ova pojava kasnije može razlikovati od slučajeva kada je pristranost u odlučivanju posljedica predrasuda ili naklonosti, a ne namjere da se ostvari neka pogodnost za sebe ili drugoga, kao i od okolnosti u

kojima je štetna odluka rezultat manjka informacija ili znanja kojim donositelj odluke raspolaže. U tom smislu i nastojanju da se naznači ta diferencijacija.

Strategija iznosi dva pristupa definiranju pojma korupcije. Prva definicija je iz Zakona o Agenciji („Službeni glasnik BiH“, broj: 103/09 i 58/13) i ona korupciju određuje kao: „svaku zloupotrebu moći povjerene javnom službeniku ili osobi na političkom položaju na državnom, entitetskom, kantonalnom nivou, nivou Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, gradskom ili općinskom nivou, koja može dovesti do privatne koristi. Korupcija posebice može uključivati posredno ili neposredno zahtijevanje, nuđenje, davanje ili prihvatanje mita ili neke druge nedopuštene prednosti ili njenu mogućnost, kojima se narušava odgovarajuće obavljanje bilo kakve dužnosti ili ponašanja očekivanih od primatelja mita”.

S obzirom na to da iznesena definicija usko poima pojam korupcije, potrebno je navesti i definiciju koja daje i jedan širi okvir poimanja korupcije, a najobuhvatnija i najpotpunija definicija te vrste je ona koja se nalazi u Građansko-pravnoj konvenciji protiv korupcije Vijeća Evrope (Civil Law Convention on Corruption, Strasbourg, 4.11.1999. godine, stupila na snagu 1.11.2003. godine, stupila na snagu u odnosu na BiH 1.11.2003. godine; objava („Službeni glasnik BiH“ broj: 36/2001). Ta Konvencija ukazuje na razne pojavne oblike korupcije koji su sankcionisani i normama krivičnog zakonodavstva Federacije Bosne i Hercegovine. Dakle, prema toj Konvenciji, “korupcija podrazumijeva traženje, nuđenje, davanje ili primanje, posredno ili neposredno mita ili bilo koje druge nezakonite koristi ili stavljanje toga u izgled, koje izopačuje propisano izvođenje neke dužnosti ili ponašanja koje se zahtijeva od primatelja mita, nezakonite koristi ili osobe kojoj se to stavlja u izgled”. Shodno navedenom, sve institucije i pojedinci u HNK koji će učestvovati u provođenju Strategije trebaju biti svjesni postojanja korupcije ukoliko dođe do namjernog narušavanja principa nepristranosti pri odlučivanju u cilju prisvajanja neke pogodnosti.

2. OPĆI PRINCIPI I STRATEŠKI PRIORITETI U KANTONU

Institucije Hercegovačko-neretvanskog kantona, na čelu sa Vladom HNK, će koordinisanim i sistematskim pristupom na planu eliminacije ili smanjenja uzroka korupcije, otkrivanja i discipliniranja manifestiranja korupcije, kao i saradnjom sa drugim institucijama građanskim društvom na planu suprotstavljanja korupciji, unaprijediti integritet, efikasnost i odgovornost u javnom sektoru.

Također, svrha Strategije je da se fokusira na borbu protiv korupcije u oblastima gdje prema ustavnim nadležnostima ima isključivu ili podijeljenu nadležnost (zdravstvo, obrazovanje, socijalna politika i drugo). Uzimajući u obzir sve navedeno, opći cilj Strategije za borbu protiv korupcije HNK 2022.-2027. jest: Vlada HNK će putem Radnog tijela za borbu protiv korupcije HNK nastojati da se u svim segmentima nadležnosti HNK osiguraju efikasne i efektivne pretpostavke za sistemski pristup borbi protiv korupcije, te će u tom procesu ostvariti saradnju sa Agencijom za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije BiH, Antikorupcijskim timom Vlade F BiH i relevantnim predstavnicima nevladinog sektora. Navedeni cilj se planira provesti kroz strateške prioritete kroz sljedeće oblasti: javne finansije, unutrašnji poslovi, pravosuđe, zdravstvo, obrazovanje, uprava i inspekcijski poslovi.

2.1. Poticanje moralne osude i neprihvatljivosti korupcije

Moralna osuda i neprihvatanje korupcije, kako na kolektivnom tako i na individualnom planu, predstavlja najsnažnije i najefikasnije sredstvo za sprječavanje korupcije, koje ne zahtijeva nikakva ulaganja. Međutim, zbog procesa degradacije etičkih vrijednosti koje su narušavane u dugom periodu, nerealno je ove promjene očekivati u kratkom roku, ali je sigurno da se ozbiljni rezultati u borbi protiv korupcije teško postižu bez podrške javnosti. Zbog svega toga, proces jačanja moralnih vrijednosti treba uključiti u kreiranje antikorupcijskih mjera putem ugrađivanja u propise i obrazovni sistem, njegovog promoviranja od strane nositelja javnih ovlaštenja, te ukazivanjem na pozitivne primjere i mjere koje će uvjeriti građane da mogu uticati i doprinijeti sprečavanju korupcije.

2.2. Intenziviranje otkrivanja i represije korupcije

Da bi ostvarila svoju svrhu, represija korupcije mora biti efikasna i ne smije se svesti na odmazdu, nego na postizanje osude i neodobravanje postupaka kako bi se poslala poruka da se takvo ponašanje neće kontrolisati kako bi se ostvarila generalno preventivna i specijalno preventivna svrha sankcija. Ukoliko veći broj slučajeva korupcije bude otkriven i primjereno kažnjen, te ukoliko rezultati toga rada budu poznati javnosti, može se očekivati da će u budućnosti biti manje takvih slučajeva. Strategija treba težiti povećanju broja prijavljenih slučajeva koji su istraženi od strane nadležnih organa u kojima se sumnja na korupciju, kroz pojačan rad istražnih organa i ohrabrivanjem osoba koje imaju takve sumnje da ih podjele s drugima. Također, mora se raditi na razvijanju mehanizma koji će osigurati naknadu štete oštećenima, nastalu uslijed korupcije.

2.3. Unapređenje koordinacije u borbi protiv korupcije i prevenciji

Osobit značaj je u sprječavanju i prevenciji korupcije. Zbog poteškoća u otkrivanju i dokazivanju korupcijske delikvencije, ali i ambivalentnih stavova javnosti o mehanizmima suprotstavljanja, te drugih okolnosti vezanih za djelovanje nakon što se koruptivno ponašanje manifestira (npr. dugotrajni i skupi pravni postupci), najveći potencijal za suprotstavljanje imaju mjere za sprječavanje korupcije. One uključuju aktivnosti usmjerene na smanjenje stvarnog ili percipiranog nivoa korupcije prije nego se ista ispolji. Može uključivati aktivnosti poput povećanja javnosti rada javnih institucija, sprječavanje sukoba interesa, veće transparentnosti javnih nabavki, i sl. Kod djelovanja nakon što se korupcija manifestira, reakcija se ne može svesti samo na krivičnopravne i prekršajne sankcije, nego i na druge mjere poput disciplinskih i sl. Oslanjanje isključivo na državne organe u suprotstavljanju korupciji ne može polučiti veći uspjeh i potrebna je saradnja sa drugim važnim učesnicima van državnog aparata koji se zajednički nazivaju građansko društvo. Različiti su načini putem kojih organizacije građanskog društva mogu doprinijeti ispunjenju antikorupcijskih zadataka, poput podizanja javne svijesti, participacije u donošenju odluka, uvida u informacije pod kontrolom javnih organa, provođenje istraživanja i sl. Važan segment sveobuhvatne antikorupcijske politike uključuje i koordinaciju i monitoring antikorupcijskih aktivnosti. Koncipiranje antikorupcijskih aktivnosti ne podrazumijeva ipso facto da će iste zaista biti i realizovane. Niz okolnosti kao što su odnos političkih snaga, ekonomske i druge krize, organizacijska kultura nesklona promjenama, i sl. mogu djelovati nepovoljno na implementaciju strateškog okvira za suprotstavljanje korupciji. Stoga sistem praćenja i koordinacije antikorupcijskih aktivnosti može pomoći da se poteškoće uoče i pokušaju nadići,

ta da se na osnovu iskustva svladaju lekcije i izvrši revizija postojećeg okvira. Uz to se uspostavljanjem efikasnog sistema praćenja i koordinacije postiže uska saradnja učesnika i onemogućuju situacije u kojima se za antikorupcijske aktivnosti niko ne smatra odgovornim i da se problemi sa implementacijom primijete tek kada je kasno za korekcije.

Potrebno je unaprijediti koordiniranje provođenja mjera i aktivnosti iz ovoga dokumenta između kantonalnih organa, ali i između institucija na svim nivoima vlasti u Bosni i Hercegovini. U ovoj oblasti ostvaren je određen napredak kroz softverska rješenja razvijena od strane Agencije (APIK-a), međutim ključni problem još uvijek predstavlja nedostatak tehničke podrške kantonalnim antikorupcijskim timovima (Radno tijelo za borbu protiv korupcije HNK) i nepostojanje političke volje za koordinaciju borbe protiv korupcije.

Strategija, kao opći okvir za borbu protiv korupcije u Kantonu, obuhvata ciljeve i mjere koji su relevantni i mogu se primijeniti na kantonalnom nivou vlasti, bez preklapanja sa nadležnostima entiteta. Prepoznavanje modaliteta i specifičnih problema koje treba riješiti, polazeći od načela, vizije i strateških ciljeva Strategije u pojedinim dijelovima javnog sektora bit će izvršeno u okviru Akcionog plana za provođenje Strategije, te posebnih strategija i akcionih planova koji se donose i mijenjaju u skladu sa zakonom utvrđenim nadležnostima, na osnovu Strategije ili u skladu s njom.

2.4. Borba protiv korupcije u javnom sektoru (smanjenje regulatorne i distributivne uloge javnog sektora)

Iako se korupcija može pojaviti u svakom dijelu društva u kojem se donose odluke, najštetnije posljedice korupcija ima u javnom sektoru, stoga je dužnost nositelja javnih ovlaštenja unutar ovoga sektora da svojim primjerom pokažu spremnost za borbu protiv korupcije, te da kroz kantonalne strateške akte utvrde obaveze za učesnike ovog sektora u prevenciji i represiji. Strategija polazi od toga da će prioriteti, prvenstveno, biti usmjereni na borbu protiv korupcije u javnom sektoru. Usmjerenost pažnje na javni sektor ne isključuje primjenu preventivnih i represivnih mjera protiv korupcije i u privatnom sektoru, osobito u onim područjima gdje dolazi do interakcije između javnog sektora s jedne i privatnog sektora ili građana s druge strane.

Usljed slabosti i nedovoljne konkurentnosti privrede u državi generalno, pa i u Kantonu, poslovi koji se zaključuju s organima vlasti imaju velik značaj za finansijsko poslovanje i održivost mnogih dijelova privatnog sektora, što može biti motiv i povod koruptivnom ponašanju. Pri tome su socijalna davanja relativno niska, a potrebe pripadnika socijalno ugroženih kategorija stanovništva za tom pomoći su velike, zbog čega se dodatno stvara jak motiv za korupciju u privatnom sektoru kako bi se ostvarilo učestvovanje u distribuciji budžetskih sredstava. Smanjenje regulatorne ili distributivne uloge javnog sektora, kao jedan od efekata imat će i smanjenje broja prilika u kojima do korupcije može doći.

2.5. Smanjivanje koristi i povećanje rizika od korupcije

Cilj antikorupcijskih mjera treba biti promjena odnosa između koristi i rizika potencijalnih učesnika u korupciji – smanjenje koristi na koju mogu računati, te uvećanje vjerovatnosti da će biti okrivljeni i kažnjeni. Ovo podrazumijeva i stavljanje jakog akcenta na krivične

sankcije prema onima koji su počinili korupciju, uz oduzimanje imovine i druge vrste koristi stečene na takav način. Realizacija ovog cilja može obuhvatiti promjenu normativnog okvira za borbu protiv korupcije, provođenje mjera prevencije, kao i važno unapređenje aktivnosti organa koji provode zakone.

3. PRIORITETI U PREVENCIJI I SUZBIJANJU KORUPCIJE

3.1. Integritet u upravi i organima HNK

Osnaživanjem principa integriteta koji obuhvata više posebnih antikorupcijskih principa kao što su: transparentnost, odgovornost svakog pojedinog djelatnika, profesionalizam, nepristranost, objektivnost i etičnost, očekuje se da će biti uvedeni dodatni uslovi i standardi koji pojavu koruptivnih ponašanja u javnom sektoru trebaju svesti na minimum. Pravila etike i integriteta u institucijama i upravi važna su sredstva za osiguranje odgovornosti i profesionalnog ponašanja državnih i javnih službenika i imenovanih dužnosnika. Ona posredno na taj način sprječavaju korupciju jer potiču službenike i dužnosnike da postupaju nepristrano i jednako prema svim građanima te štite javni interes. Etički standardi i integritet javnih dužnosnika i državnih službenika su najbolja, najjednostavnija i, po pitanju upotrijebljenih resursa za njih, najmanje zahtjevna prepreka korupciji. Međutim, ma kakve aktivnosti se provodile, ne može se sa sigurnošću računati na to da će se svi državni službenici u praksi uvijek ponašati etično, osobito u situacijama kada su koruptivna iskušenja velika, bilo zbog vrijednosti moguće nezakonite koristi, zbog odsustva kontrolnih mehanizama ili zbog navodno moralnog opravdanja takvih postupaka. U određenim institucijama HNK postoje etički kodeksi, kao i programi obuka u vezi sa integritetom i etikom, ali postoji potreba da se oni usporede i harmoniziraju na osnovu najboljih postojećih iskustava. Poštivanju etičkih kodeksa još uvijek se ne daje primjeren značaj. Etički kodeksi ne koriste se dovoljno, u skladu sa radno pravnim propisima za ocjenu kvaliteta rada ili za pokretanje disciplinske odgovornosti, a preventivne provjere poštivanja kodeksa su rijedak izuzetak. Shodno navedenom bi, prioritarno, trebalo podići značaj koji ovi kodeksi imaju, promovirati ih u institucijama i u javnosti, te pozvati građane da na povjerljiv način ukažu na povrede ovih pravila od strane zaposlenih ili rukovoditelja javnih institucija. Pored toga, potrebno je obratiti posebnu pozornost na integritet onih službenika čija su radna mjesta posebno izložena riziku od korupcije i primijeniti mjere iz prethodno sačinjenih planova integriteta u vezi s tim.

3.2. Transparentnost i slobodan pristup informacijama

Uvijek postoji i može se samo povećavati zainteresovanost raznih subjekata za pristup informacijama u posjedu organa vlasti, a posebno od strane civilnog sektora i medija. Slobodan pristup informacijama je demokratsko pravo građana i važno sredstvo za osiguranje vladavine prava i dobrog upravljanja svih nivoa organa javne vlasti. Također je preventivni alat za borbu protiv korupcije, koji s jedne strane jača otvorenost rada, a s druge strane sužava prostor zloupotrebe institucija HNK, poticajno djelujući na zakonitost i pravilnost u postupanju. Sloboda informiranja, odnosno transparentnost u radu državnih organa jedan je od

nezamjenjivih uslova za uspjeh antikorupcijskih napora. Prema međunarodnim konvencijama ona se, pored osiguravanja pristupa javnosti informacijama pod kontrolom javnih organa, ostvaruje i kroz uspostavljanje i promovisanje mehanizama za prijavljivanje koruptivnog ponašanja, otvaranje prostora za komentiranje rada javnih institucija, te naročito objavljivanjem osnovnih informacija o njihovom djelokrugu, načinu i rezultatima rada. Izvjesna istraživanja provedena na planu slobode pristupa informacijama ocjenjuju da je primjena Zakona o slobodi pristupa informacijama u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“ broj: 28/00, 45/06, 102/09 i 62/11) na izrazito niskom nivou. Samo je manji broj institucija u državi generalno imenovao službenika za informiranje i dostavio je vodič i indeks registar informacija koje su pod njihovom kontrolom, te je dostavio statističke izvještaje iz oblasti pristupa informacijama. Primjena Zakona na nivou lokalnih samouprava još uvijek predstavlja problem zbog nedovoljnih kapaciteta, a pravo na pristup informacijama koristi mali broj građana. Većina organa vlasti ima svoje internet prezentacije na kojima objavljuju podatke o svom radu koji mogu biti predmet interesovanja građana. Informacijske tehnologije se ne koriste u dovoljnoj mjeri i na način koji bi smanjio troškove pristupa informacijama, opterećenost organa vlasti i eliminisao prostorne barijere. Osim postupanja po postojećim zakonskim propisima o slobodi pristupa informacijama, čiju bi primjenu trebalo u potpunosti osigurati i preispitati zakonske norme koje se odnose na izuzetke od omogućavanja pristupa, organi vlasti trebali bi samoinicijativno, ali i na osnovu dopunjenog normativnog okvira, objavljivati što veći broj informacija proaktivno, odnosno kada im to niko ne traži i to u formi pretraživanja baza podataka, kad god je moguće.

3.3 Javne nabavke

Javna nabavka je jedno od ključnih oblasti u kojima javni i privatni sektor ulaze u finansijsku interakciju. Rezultati istraživanja projekata provedenih u Bosni i Hercegovini govore u prilog tome da ne postoji koordinisana politika za javne nabavke, ni okvirno definisani standardi i karakteristike roba i usluga koje se nabavljaju. Osim toga, istraživanja su pokazala i da je kadar koji provodi procedure brojčano neadekvatan i nedovoljno osposobljen, te da ne postoje djelotvorni mehanizmi osiguranja njihovog integriteta. Na sličan način i Evropska komisija konstatuje probleme koji se tiču neusklađenosti zakonodavstva, mogućnost široke primjene pregovaračkih postupaka i nepostojanje sankcija za neobjavljivanje informacija o postupcima javne nabavke. Stoga je u oblasti javne nabavke potrebno konstantno raditi na uvođenju i podizanju preventivnih politika i standarda u suzbijanju korupcije. Dobra antikorupcijska politika se u javnim nabavkama može provesti ako otvoreni postupak postane dominantan, ako uslovi i kriteriji budu formulisani nediskriminativno, da budu provjerljivi i u potpunosti relevantni za predmet javne nabavke. Transparentnost u javnim nabavkama ne samo da omogućava bolju kontrolu javnosti, već i izravno doprinosi povećanju konkurencije i uštedama. Veoma je važno osigurati da u javnim nabavkama postupa stručno osoblje visokog integriteta. Javne nabavke, kao i drugi vidovi javnih rashoda, trebaju biti podvrgnuti kontroli javnosti i nadležnih organa u svim fazama. U prevenciji korupcije u javnim nabavkama, osim javnih organa u HNK, važnu ulogu može imati i privatni sektor. Iako neka od preduzeća potiču korupciju u javnim nabavkama ili učestvuju u njoj neposredno ili posredno, najveći dio privatnog sektora nesumnjivo ima interes da korupcije u ovoj oblasti bude što manje. Osnovne mogućnosti da privatni sektor utiče na popravljivanje stanja jesu organizovano djelovanje preko poslovnih udruženja, u cilju zaštite interesa svojih članova, ali i individualno djelovanje preduzeća čiji su interesi neposredno pogođeni propisivanjem diskriminativnih uslova i kriterija, kršenjem pravila o javnosti podataka, procedure ocjene ponuda ili naknadnim izmjenama ugovora. Zbog toga, sve nadležne institucije trebaju poticati privredne subjekte da u žalbenom postupku štite svoja

prava koja su prekršena nezakonitim javnim nabavkama. S druge strane, javne institucije trebaju predočiti privatnom sektoru i javnosti koje su firme ispunile svoje ugovorne obaveze, a koje to nisu.

3.4. Sukob interesa

Stvaranje i održavanje povjerenja građana u savjesno i odgovorno vršenje poslova u javnim institucijama je od velike važnosti. Sukob interesa uvijek prethodi korupciji, ali ne mora nužno do nje dovesti, pa je zbog toga neophodno da postoje i da se primjenjuju jasna i sveobuhvatna pravila koja će broj situacija u kojima uopće može doći do sukoba interesa svesti na razumni minimum. U tom smislu, potrebno je definisati nespojivost obavljanja pojedinih poslova, pravila o izuzeću iz daljeg odlučivanja u slučaju da se sukob interesa, ipak, pojavi, pravila o prijavljivanju imovine i darova, provjeru i kažnjavanje kršenja tih pravila, kako među dužnosnicima, tako i među drugim službenicima koji su u prilici osigurati sebi ili drugome finansijsku i drugu korist, a u vezi sa odlukama koje donose. Neraskidivost veze sukoba interesa sa korupcijom upućuje na potrebu efikasnog sprječavanja sukoba interesa kao jednog od ključnih elemenata u procesu suzbijanja korupcije. Unatoč postignutim rezultatima, još uvijek postoji veliki prostor za normativno usavršavanje sistema upravljanja sukobom interesa.

3.5. Zapošljavanje državnih službenika

Najveći problemi javne uprave u BiH, pa samim tim i HNK, su naglašena mogućnost korupcije pri zapošljavanju, kako rukovodećih tako i ostalih državnih službenika, te netransparentno ocjenjivanje njihovog rada.

Zbog spomenutih nedostataka, svi nivoi vlasti u BiH su 2015. godine zajedničkom Agendom preuzeli obavezu izraditi nove zakone o državnim službenicima i namještenicima uz pomoć Svjetske banke i SIGMA-e, ali ovi ciljevi ni pet godina kasnije nisu realizovani. Navedeno je trebalo provesti kako bi se olakšala reforma javne uprave i uvela veća fleksibilnost radnih angažmana a koja bi dovela do profesionalnosti javne uprave i prijeko potrebne depolitizacije, koja je ocjenjena kao jedan od najvećih problema. Navedenom Agendom određeno je da svi nivoi vlasti ubrzano donesu nove zakone o državnim službenicima i namještenicima kako bi se otklonila postojeća zakonska rješenja koja su ocjenjena kao loša. U HNK se primjenjuje Zakon o državnoj službi F BiH („Službene novine F BiH“, broj: 29/03, 23/04, 39/04, 54/04, 67/05, 8/06 i 04/12) na osnovu Uredbe o njegovoj primjeni u HNK („Službene novine HNK“, broj: 1/12 i 1/14). U skladu sa navedenim, Agencija za državnu službu F BiH utvrđuje sadržaj javnog konkursa i imenuje posebnu komisiju za izbor koja provjerava i bira kandidate na osnovu profesionalnih sposobnosti ocjenjenih putem javnog konkursa. Agencija potvrdi listu uspješnih kandidata i sačini prijedlog za zapošljavanje i postavljenje najuspješnijeg. Državnog službenika postavlja rukovoditelj sa liste uspješnih kandidata koji su prošli javni konkurs. Iz navedenog se zaključuje da je rukovoditelj ipak presudan u konkursnoj proceduri jer on ne mora poštivati odluku komisije niti mora postupiti po prijedlogu Agencije i donijeti rješenje o postavljenju najuspješnijeg kandidata. Ovakvo postupanje je u suprotnosti sa evropskim standardima kao i proklamiranim načelima javne uprave u BiH. Ovakvim zakonskim rješenjem dovodi se u pitanje načelo pravičnosti. Jedan od problema koji je uočen u dosadašnjoj primjeni Zakona o državnim službenicima, jeste i to što pojedinci odmah nakon zaposlenja u državnoj službi postaju rukovodeći državni službenici, iako nemaju neophodno radno iskustvo u jako

složenim upravnim postupcima. Zbog toga je zakonski neophodno jasno odrediti tko i pod kojim uslovima može biti načelnik odjeljenja ili drugi rukovodeći državni službenik. Posljednjih nekoliko godina, prateći konkurse, uočeno je da su uslovi za zapošljavanje rukovoditelja nekog odjeljenja, sektora slični ili jednaki uslovima za prijem državnog službenika koji će biti pod kontrolom tog istog rukovoditelja, što je svakako nelogično i upućuje na postojanje političke korupcije.

Ocjenjivanje državnih službenika zakonom je predviđeno kao faktor za napredovanje u državnoj službi. Međutim, u praksi, kada se uzmu ocjene koje šefovi daju svojim podređenima, generalno gledajući državni službenici zaposleni u institucijama u BiH gotovo savršeno i bez greške rade svoj posao, iako se građani sve više žale na njihov rad Ombudsmanu za ljudska prava u BiH, međunarodnim institucijama i medijima i to zbog slabe efikasnosti, sporosti, korumpiranosti i prevelikog političkog uticaja.

Zanimljivo je i to da skoro niko od zaposlenih državnih službenika u Kantonu, nikada nije dobio dva puta uzastopno negativnu ocjenu, koja, prema zakonskoj regulativi, ujedno znači i otkaz. S druge strane, ako državni službenik dva puta uzastopno dobije ocjenu "izuzetno uspješan" slijedi mu napredak u službi. Međutim, takvo napredovanje u državnoj službi veoma je rijetko.

Ovakvo ocjenjivanje rada javne uprave u BiH kritizirano je od strane mnogih međunarodnih institucija, kao što su Evropska komisija, MMF, Svjetska banka itd, te je ocjenjeno kao „forma bez sadržaja, koja ne ispunjava svoju svrhu“. Građani su prijavljivali službenike za neljubaznost, korumpiranost, nepoštivanje radnog vremena, nestručnost, neefikasnost, slanje od jednog do drugog šaltera te brojne druge stvari koje su im onemogućile da ostvare svoja prava. Ipak, navedene žalbe građana najčešće nisu spriječile rukovoditelje da svojim radnicima daju ocjene "uspješan" i "izuzetno uspješan".

Zbog navedenih, ali i drugih manjkavosti Zakona o državnoj službi F BiH, te ostalih propisa koji regulišu područje državne službe i zapošljavanje u državnoj službi, stručna javnost, međunarodne finansijske institucije, kreditori i drugi traže da se donosu novi zakoni koji bi isključili politički uticaj i političku korupciju te doveli do veće profesionalnosti.

4. INTERAKTIVNOST I PROAKTIVNOST U PREVENCIJI I REPRESIJI KORUPCIJE

Ukoliko su znanje i svijest o korupciji, njezinim uzrocima, modalitetima i štetnim posljedicama veći kod svih zainteresovanih za njezino sprječavanje, povećavaju se šanse da korupcije u praksi bude manje i da se broj zainteresovanih za borbu protiv korupcije uveća. Zbog toga, Strategija predviđa i druge preventivne mjere za borbu protiv korupcije, uključujući i edukaciju o problemu korupcije, provođenje osnovnih istraživanja postojećeg stanja, učenje na osnovu uočenih obrazaca koruptivnog ponašanja i uključivanje šireg kruga subjekata i pojedinaca iz javnog i drugih sektora u borbu protiv korupcije.

4.1. Mediji i promocija potrebe za učestvovanjem cjelokupnog društva u borbi protiv korupcije

Mediji imaju naglašenu ulogu u borbi protiv korupcije, te je potrebno i dalje razvijati i unapređivati partnerski odnos između institucija i medija, osobito u smislu prenošenja

antikorupcijskih poruka i provođenja određenih kampanja. Svojom djelatnošću mediji ograničavaju zloupotrebu moći otkrivanjem sumnjivih poslova u javnim djelatnostima, a izuzetno su značajni i u otkrivanju mogućih korupcijskih afera. Da bi mediji mogli ispuniti ovu svoju ulogu, potrebno je osigurati potpunu primjenu zakonskih propisa o slobodnom pristupu informacijama, ali i objavljivanje većeg broja informacija. Također, kako bi mediji dali doprinos u borbi protiv korupcije, potrebno je podizanje nivoa poznavanja problematike korupcije i njenih mehanizama, te tehnika njezinog otkrivanja, zbog čega je potrebno stručno usavršavanje novinara. S druge strane, organi vlasti trebaju imati aktivan odnos prema onome što mediji objavljuju, i to tako što će pravovremeno reagirati u svim slučajevima kada medijske informacije koje se odnose na korupciju nisu tačne ili potpune, objavljivanjem ispravke i drugih podataka koji prikazuju potpunu sliku problema o kojem je riječ. Kada, pak, mediji ukažu na kršenje zakona i moguću korupciju, organi vlasti trebaju reagirati već na osnovu samih natpisa, a ne da očekuju da mediji podnesu krivičnu prijavu ili inicijativu za pokretanjem nekog drugog postupka. Uopćeno promatrano, građani su svjesni opasnosti od korupcije i tretiraju je kao štetnu pojavu, ali još uvijek nisu dovoljno upoznati sa svim njenim pojavnim oblicima, uzrocima, posljedicama, aktivnostima koje organi vlasti provode u borbi protiv korupcije, efektima tih aktivnosti na poboljšanje situacije, kao ni sa mogućnostima i načinima da se i sami aktivnije uključe u borbu protiv korupcije. Uslijed toga, pojedini oblici korupcije su i dalje djelomično prihvaćeni od strane velikog broja ljudi kao normalna stvar ili kao nepromjenljivi dio stvarnosti. U tom smislu, predviđeno je niz programa koji se odnose na podizanje svijesti kod građana i drugih aktera društva o korupciji, njenim modalitetima, uzrocima, posljedicama i načinu suprotstavljanja i jačanju povjerenja između javnih institucija i drugih aktera društva.

5. VIZIJA

Imajući u vidu definiciju korupcije, vizija Strategije HNK je da se na isteku njene primjene kroz izgradnju i unapređenja institucionalnog i normativnog okvira za borbu protiv korupcije i aktivnostima na planu jačanja svijesti o štetnosti korupcije, smanji tolerancija ka koruptivnom ponašanju, prevenciji korupcije, njenom proaktivnom otkrivanju i neselektivnom i efikasnom procesuiranju, aktivnoj implementaciji borbe protiv korupcije, višem stepenu vladavine prava te na taj način doprinjeti povjerenju građana u institucije vlasti.

6. OPĆI CILJ

Strategijom se namjerava stvoriti opći okvir za odlučnu i sveobuhvatnu borbu protiv korupcije, što podrazumijeva utvrđivanje principa i mehanizama zajedničkog djelovanja svih institucija u Kantonu kao i svih segmenata društva na tom polju, te stvoriti, odnosno unaprjediti pretpostavke za smanjenje korupcije i afirmisati pozitivne društvene vrijednosti poput odgovornosti i transparentnosti.

7. STRATEŠKI CILJEVI

- Uspostavljanje i jačanje institucionalnih kapaciteta i unapređenje normativnog i strateškog okvira za efikasnu prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije

- Razvijanje, promocija i provođenje preventivne antikorupcijske aktivnosti u javnom sektoru
- Uspostavljanje institucionalnih, normativnih, strateškog okvira i antikorupcijskih politika za prevenciju korupcije u sektorskim oblastima
- Uključivanje cjelokupnog društva u borbi protiv korupcije, koordinacija i izvještavanje o provođenju Strategije

8. NAČELA

S obzirom na integrisani pristup Strategije, složenost problema korupcije, njen direktni uticaj na poštivanje osnovnih društvenih vrijednosti, vladavine prava i samoodrživog razvoja, neophodno je pridržavati se sljedećih načela u primjeni Strategije:

- Vladavina prava - usklađenost pravnih akata i svih radnji pravnih subjekata sa zakonom. U poduzimanju antikorupcijskih aktivnosti subjekti provođenja trebaju svoje postupanje zasnivati na zakonu pri tome uvažavajući međunarodne obaveze BiH. U procesu donošenja pravnih akata trebaju biti prepoznati i umanjeni rizici od nastanka korupcije u njihovoj primjeni i određeni organi koji mogu vršiti djelotvoran nadzor, te osiguranje sredstava za njihovo provođenje.
- Zasnovanost na činjenicama - planiranje, praćenje i procjena ispunjenosti antikorupcijskih zadataka trebaju se zasnivati na činjenicama. Već u fazi analize i procjene stanja i pojava oblika, subjekti provođenja obavezni su utvrditi činjenice i na osnovu njih zasnivati mjere za suprotstavljanje korupciji. To naročito znači uzimanje u obzir prednosti i nedostatke u radu subjekata provođenja, kao i stalnu reviziju, monitoring i evaluaciju ispunjenosti strateških ciljeva.
- Dobra praksa - usaglašavanje antikorupcijskih aktivnosti sa dobrim praksama u području suprotstavljanja korupciji u zemlji i u ostalim tranzicijskim zemljama, učenjem na greškama, uočenim obrascima koruptivnog ponašanja i njihovog uzroka u sistemu. Za pojedine aspekte problema korupcije može postojati mnoštvo različitih rješenja, koja trebaju biti uzeta u obzir, zavisno od njihove primjenjivosti u Hercegovačko-neretvanskom kantonu.
- Sveobuhvatnost i inkluzivnost – koordinisana uključenost najvećeg broja aktera i uticaj na što je moguće veći broj faktora koji pogoduju korupciji. Borba protiv korupcije nije zadaća samo pojedinih subjekata, niti postoje pojedinačni faktori koji uzrokuju korupciju. U borbu protiv korupcije dužni su se, svako u okviru svojih nadležnosti, uključiti svi subjekti provođenja, organizacije civilnog društva, profesionalna udruženja i građani. Zato je potrebno stvarati partnerstva i koalicije za suprotstavljanje korupciji.
- Transparentnost i participativnost – pravovremeno upoznavanje javnosti sa donošenjem odluka i politika kao osnov za uticanje na njihovo donošenje, moćno je sredstvo za sprječavanje korupcije. Svi subjekti provođenja Strategije, a pogotovo

državni organi i službe, dužni su osigurati odgovarajuće mehanizme komunikacije i konsultacije javnosti prilikom odlučivanja. Radi veće transparentnosti, u najvećoj mjeri treba koristiti ekonomična i savremena sredstva komunikacije – objavljivanje odluka, podataka o planiranim i provedenim aktivnostima, pretraživanje baza podataka o aktivnostima organa vlasti, osobito u vezi sa sistemom javnog finansiranja i praksom postupanja. Kako bi se ostvarila prethodna načela (sveobuhvatnost i inkluzivnost), odnosno osigurala podrška u provođenju aktivnosti na planu borbe protiv korupcije, naročito je važno osigurati vidljivost antikorupcijskih napora u formi planova djelovanja, ali i izvještaja o postupanju po tim planovima.

- Nepriistranost i stručnost - politička i druga neutralnost i kompetentnost za ispunjavanje antikorupcijskih zadaća neophodni su za dug i složen proces kao što je borba protiv korupcije. Suprotstavljanje korupciji treba se smatrati dijelom rada za opće dobro i unapređenja profesionalizma, i u njemu nema mjesta ideološkim, političkim i drugim uticajima. Jednako tako, potrebno je stalno raditi na unapređenju znanja, stavova i vještina za suprotstavljanje korupciji.
- Orijentiranost na efekt - utvrđivanje jasnih, mjerljivih i ostvarivih ciljeva. Upitna je efikasnost strateških dokumenata i aktivnosti za borbu protiv korupcije ako nisu jasno postavljeni ciljevi i svrha koju trebaju postići, čiju realizaciju nije moguće pratiti i koji su teško ili nikako ostvarivi. Sve ove pretpostavke trebaju ispuniti svi subjekti provođenja, kako bi se postigli optimalni rezultati za koje je moguće prikupiti pokazatelje o stepenu izvršenosti. Budući da se značajan broj antikorupcijskih aktivnosti odnosi na javnu upravu, koja trebaju biti servis građanima, to u definiranju i ostvarivanju antikorupcijskih, i uopće, ciljeva rada javne uprave treba voditi računa o krajnjem rezultatu i kako ga mjeriti.

9. PREPREKE ZA USPJEŠNO PROVOĐENJE STRATEGIJE I AKCIONOG PLANA

Svaki reformski proces, a posebno borba protiv korupcije, složen je i dugotrajan proces i prate ga prepreke za postizanje očekivanih efekata. Kako bi se povećao nivo provođenja Strategije, potrebno je otkloniti sljedeće prepreke:

- Nedostatak političke volje - bez želje i odlučnosti donositelja odluka na političkom i administrativnom nivou ne može se očekivati preduzimanje konkretnih i angažiranih mjera u borbi protiv korupcije jer će one ili izostati ili biti pojedinačne i selektivne.
- Neispunjavanje međunarodno preuzetih obaveza – nedovoljna usklađenost zakonodavstva u BiH sa međunarodnim dokumentima za borbu protiv korupcije i manjak primjene međunarodno prihvaćenih standarda u toj oblasti onemogućavaju upotrebu provjerenih i učinkovitih mehanizama za sprječavanje korupcije.

- Nedovoljna samostalnost, kompetentnost i angažiranost subjekata provođenja antikorupcijskih politika – bez odgovarajućih znanja, vještina, i u okviru propisa, slobode postupanja subjekata provođenja protiv kompleksnog fenomena kao što je korupcija, borba protiv nje ne može biti efikasna i ne daje potrebne rezultate. Bez dovoljne posvećenosti svih nositelja aktivnosti za provođenje Strategije, narušava se cjelovitost sistema za borbu protiv korupcije, što će neizbježno uticati na postignute efekte njihovog rada.
- Nedostatak finansijskih i drugih resursa – manjak finansijskih i drugih resursa potrebnih za kvalitetnu borbu protiv korupcije ozbiljno utiče na kapacitet sistema za borbu protiv korupcije i onemogućava provođenje zahtjevnijih mjera koje su važne za njezino sprječavanje.
- Kompleksnost političkog sistema – nedovoljan nivo kontinuiteta u borbi protiv korupcije i nedostatak konsenzusa u zakonodavnoj i izvršnoj vlasti i oko nje, zbog nestabilnosti ili sporosti formiranja koalicija na vlasti, kao i zbog kompleksnosti političkog sistema, imaju krajnje negativan uticaj na njezino sprječavanje.
- Nedostatak sistematičnosti i koordinacije – ni najbolje predviđene antikorupcijske politike i mjere u Strategiji ne mogu biti efikasne ako se provode povremeno, nepovezano, fragmentirano i bez dovoljno sistematičnih aktivnosti i koordiniranosti subjekata provođenja.
- Nedostatak podrške javnosti – borba protiv korupcije ne može biti potpuna i efikasna bez svijesti javnosti o štetnim posljedicama koje korupcija nanosi društvu i pojedincu, što mora biti osnov za povećanu spremnost da građani zahtijevaju i podrže antikorupcijske aktivnosti i aktivno učestvuju u njima.
- Neosnovana očekivanja za brze efekte u borbi protiv korupcije - što je korupcija više prisutna, to je veća želja građana da ona bude spriječena. Očekuju se brzi efekti za što kraće vrijeme, što može rezultovati smanjivanjem podrške javnosti antikorupcijskim mjerama i aktivnostima.

10. NORMATIVNI, INSTITUCIONALNI I DRUŠTVENI OKVIR ZA BORBU PROTIV KORUPCIJE

Da bi borba protiv korupcije na nivou Hercegovačko-neretvanskog kantona bila uspješnija i efikasnija potrebno je, prije svega, uspostaviti odgovarajući nivo kako horizontalne, tako i vertikalne saradnje i koordinacije između nadležnih organa koji su obavezni preduzimati konkretne mjere i aktivnosti na tom planu, a njihova uloga u tom procesu je detaljnije obrađena u odgovarajućim strateškim ciljevima Akcionog plana.

- a) Normativni okvir – relevantni normativni okvir, kojim su definisana i regulisana pitanja u vezi korupcije ili koja su od značaja za borbu protiv korupcije, može se odrediti po sljedećim područjima:

- Krivično-materijalni propisi;
- Krivično-procesni propisi;
- Javne nabavke;
- Javne finansije;
- Sukob interesa;
- Finansiranje političkih stranaka;
- Slobodan pristup informacijama,
- Izborni proces.

b) Institucionalni okvir – obuhvaća sljedeće institucije:

- Skupština HNK;
- Vlada HNK i organi javne uprave;
- Ministarstvo unutrašnjih poslova Hercegovačko-neretvanskog kantona;
- Pravosudne institucije HNK,
- Javne ustanove, javna preduzeća i druga pravna lica čiji je osnivač HNK.

c) Društveni okvir – uz navedene okvire, veoma važnu ulogu u borbi protiv korupcije ima i društveni okvir koji bi trebao biti zainteresovan za eliminaciju svih oblika korupcije te smanjenje štetnih posljedica iste. Društveni okvir u HNK čine:

- Političke stranke;
- Privatni sektor i drugi oblici njegovog udruživanja;
- Mediji;
- Obrazovne institucije;
- Udruženja i druge organizacije civilnog društva,
- Građani.

11. STRATEŠKI CILJEVI I PROGRAMI ZA NJIHOVO PROVOĐENJE

Iako su predstavljeni ponaosob, svi strateški ciljevi nalaze se u uskoj vezi jer se očekivani efekti mogu postići samo ukoliko svi ciljevi budu tretirani jednakom važnošću. Strateški ciljevi su razrađeni kroz prioritete strateške programe iz kojih proizlaze mjere za njihovo provođenje, koje se operacionaliziraju kroz Akcioni plan, sa precizno određenim aktivnostima, izvršiteljima tih aktivnosti iz različitih oblasti, pokazateljima uspješnosti, rokovima i planiranim sredstvima sa težnjom da se ostvare zadovoljavajući i mjerljivi rezultati u antikorupcijskim nastojanjima. Sve aktivnosti su određene preciznim rokovima unutar kojih bi se trebale provesti, sa tačno određenim implementatorima, pokazateljima uspješnosti provođenja aktivnosti i potrebnim resursima za provođenje istih. Specifični strateški ciljevi Strategije, iako su formalno odvojeni radi lakše realizacije istih, su itekako u međusobnoj korelaciji i uspješna borba protiv korupcije ovisi od stvarne implementacije sva tri specifična cilja. Vlada Hercegovačko-neretvanskog kantona se istinski opredijelila za pokretanje svih potrebnih dugoročnih i planskih aktivnosti u borbi protiv korupcije u svim segmentima svog rada i djelokruga svojih nadležnosti. U okviru svojih nadležnosti najveći fokus jeste na prevenciji korupcije, sa posebnim sektorskim pristupom. Strateški ciljevi su u svojim općim principima usklađeni sa Nacrtom državne Strategije za borbu protiv korupcije Bosne i Hercegovine za period 2020.-2024. godina. Ipak, strateški cilj broj 3: „Uspostavljanje

institucionalnih, normativnih, strateškog okvira i antikorupcijskih politika za prevenciju korupcije u sektorskim oblastima“ predstavlja specifičnost antikorupcijskog pristupa sprečavanja i borbe protiv korupcije Hercegovačko-neretvanskog kantona s obzirom na specifičnost nadležnosti kantonalnog nivoa vlasti. Ovaj strateški cilj u sebi sadrži i najveći broj strateških programa iz čega u pratećem Akcionom planu i proizlazi najveći broj aktivnosti koje se odnose na ovaj Strateški cilj.

11.1. Uspostavljanje i jačanje institucionalnih kapaciteta i unapređenje normativnog i strateškog okvira za efikasnu prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije

Unapređenje normativnog okvira za borbu protiv korupcije treba početi na nivou Bosne i Hercegovine jer je evidentno da država u cjelini nije napravila iskorak u navedenoj oblasti npr. nepostojanje zakonske obaveze donošenja planova integriteta. Naredni korak bi bio jasno normativno pozicioniranje tijela za sprječavanje korupcije na kantonalnim i lokalnim nivoima vlasti, a samim tim i prevencije korupcije u širem smislu. Prethodno je potrebno ispitati neka zakonska rješenja koja su, umjesto progresa, doživjela nazadovanje kao što je, npr. problematika sukoba interesa u usvojenim Izmjenama i dopunama Zakona o sukobu interesa u institucijama vlasti BiH. Uz to, kada govorimo o sukobu interesa, evidentna je normativna „nepokrivenost“ u ovom području Federacije BiH i kantonima.

Korupcija koja je ugrađena u zakonsku normu se pokazala kao najopasniji vid korupcije, pa je u tom smislu posebno važno jasno pozicioniranje tijela za sprječavanje korupcije u sistemu procjene rizika od korupcije u procesima pripreme zakonskih i podzakonskih akata na kantonalnom nivou vlasti.

Potrebno je i aktivno učestvovati u harmonizaciji antikorupcijskog zakonodavstva s drugim nivoima vlasti u BiH kao i njegovo inoviranje u skladu sa međunarodnim obavezama Bosne i Hercegovine u ovoj oblasti.

Na nivou države Bosne i Hercegovine kroz nekoliko zadnjih godišnjih izvještaja Evropske komisije za BiH uočen je izostanak suprotstavljanja korupciji kroz pravni i institucionalni okvir kao odgovor države, što bi bila tvrdnja koja se odnosi i na stanje borbe protiv korupcije u HNK.

Preporuke koje su date u navedenim izvještajima su već provedene u praksi odnosno uspostavljeno je tijelo za prevenciju i nadzor korupcije u HNK i pokušano osigurati njegovo funkcionisanje uz koordinaciju državne Agencije za prevenciju korupcije.

Osnovni preduslov za uspješnu prevenciju i borbu protiv korupcije se ogleda u uspostavljanju institucionalnog okvira za borbu protiv korupcije. Samo sa uspostavljenim jasnim institucionalnim okvirom unutar Hercegovačko-neretvanskog kantona gdje sve institucije znaju tačno koje su njihove obaveze i odgovornosti u antikorupcijskim nastojanjima, mogu polučiti rezultatom u prevenciji i koordinaciji borbe protiv korupcije. Bosna i Hercegovina potpisala je Konvenciju Ujedinjenih nacija protiv korupcije (u daljem tekstu: UNCAC ili Konvencija) 16. septembra 2005. godine, a Predsjedništvo BiH donijelo je na 89. redovnoj sjednici 27. marta 2006. godine odluku o ratifikaciji UNCAC. Članak 6. Konvencije izražava potrebu uspostavljanja jednog tijela ili više njih nadležnih za provođenje, ali i nadzor i usklađivanje same implementacije antikorupcijske politike, koje bi bilo nezavisno i adekvatno

stručno i finansijski osposobljeno. Zakonom o Agenciji za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije je uspostavljeno antikorupcijsko centralno tijelo na nivou Bosne i Hercegovine, odnosno uspostavljena je Agencija. Članom 6. Zakona o Agenciji je regulisano da je Agencija nezavisna i samostalna upravna organizacija, koja za svoj rad odgovara Parlamentarnoj skupštini BiH. Upravo ovakav status Agencije, pored njezinih nadležnosti, uspostavlja samu nezavisnost Agencije, dok je u posljednjih par godina ista stručno i finansijski kapacitirana, iako još ne u punom kapacitetu, iz čega se ipak može zaključiti da je obaveza iz člana 6. UNCAC-a na državnom nivou implementirana. Međutim, uslijed ustavne strukture BiH, na način kako je Zakonom o Agenciji predviđeno da svi nivoi vlasti donesu antikorupcijske politike, tako je i članom 23. Zakona uspostavljena obaveza da svi nivoi vlasti odrede novu ili postojeću upravnu strukturu koja će na nivou na kojem je uspostavljena i izrađivati, nadzirati i implementirati antikorupcijske politike. S tim u vezi, u Hercegovačko-neretvanskom kantonu je neophodno razmotriti uspostavljanje cjelovitog institucionalnog sistema za sprječavanje korupcije. Pored samog institucionalnog kapacitiranja Hercegovačko-neretvanskog kantona, potrebno je uspostaviti i osnovne normativne i strateške okvire koji će podržati sveobuhvatni pristup u sprječavanju i borbi protiv korupcije. Institucionalni, normativni i strateški okvir treba biti uspostavljen u svim institucijama Hercegovačko-neretvanskog kantona, uključujući i jedinice lokalne samouprave. Poveznica: Akcioni plan, Strateški program 1.

11.1.1. Profesionalizacija Radnog tijela za borbu protiv korupcije

Pored obaveza iz UNCAC-a i Zakona o APIK i Evropska komisija u svojim izvještajima prepoznaje obaveze uspostavljanja antikorupcijskih tijela na svim nivoima vlasti. Tako npr. u izvještajima Evropske komisije o napretku BiH ka članstvu u Evropskoj uniji stoji da je potrebno: „Uspostaviti tijela za prevenciju i nadzor na odgovarajućim nivoima vlasti i osigurati njihovo funkcionisanje uz koordinaciju Agencije za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije“. Vlada Hercegovačko-neretvanskog kantona je predvidjela potrebu da se analiziraju sve najbolje prakse uspostavljenih tijela za borbu protiv korupcije u BiH, poput Ureda za borbu protiv korupcije Kantona Sarajevo, ali i drugih tijela u BiH i u regiji, kako bi se donijela konačna odluka o uspostavljanju najfunkcionalnijeg tijela za potrebe Hercegovačko-neretvanskog kantona. Radno tijelo za borbu protiv korupcije Hercegovačko-neretvanskog kantona će analizirati mogućnosti i izraditi najbolje preporuke u skladu sa potrebama Hercegovačko-neretvanskog kantona za uspostavljanje profesionalnog tijela za borbu protiv korupcije i preporučiti Vladi HNK uspostavljanje takvog tijela. Poveznica: Akcioni plan, Strateški program 1.1.

11.1.2. Jačanje uloge kontakt tačaka/osoba u prevenciji korupcije i borbi protiv korupcije u Hercegovačko-neretvanskom kantonu

Imajući u vidu da je veliki broj institucija od značaja za antikorupcijske aktivnosti, potrebno je da se odredi osoba koja će interno, unutar svake institucije, koordinisati antikorupcijske aktivnosti, odnosno potrebno je imenovati kontakt tačke za provođenje antikorupcijskih aktivnosti. Pored toga, neophodno je odrediti i kriterije tko može biti kontakt tačka unutar jedne institucije i koje poslove će obavljati. Ove zadatke potrebno je jasno odrediti. Kontakt tačke trebaju biti osobe koje su putem svog dosadašnjeg radnog angažmana u instituciji pokazale posebne personalne i moralne kvalitete, koje dobro poznaju cjelokupno funkcionisanje institucije i uživaju visok stepen povjerenja rukovoditelja i ostalih zaposlenika u instituciji. Samo zaposlenici sa takvim karakteristikama mogu kvalitetno koordinisati

antikorupcijske aktivnosti. Obaveze kontakt tačaka su: izvještava rukovoditelja o antikorupcijskim obavezama institucije i prati izvršenje pojedinačnih zadataka na realizaciji operativnog plana na mjesečnoj osnovi, izrađuje komunikacijski materijal za upoznavanje institucije iz koje dolazi sa obavezama iz Akcionog plana, uspostavlja i održava sektorsku i drugu saradnju s drugim nivoima vlasti u situacijama podijeljene nadležnosti, vodi evidenciju o realizaciji operativnog plana po zadatim indikatorima te o napretku i izazovima izvještava rukovoditelja na mjesečnoj osnovi. Kako su Radno tijelo za borbu protiv korupcije HNK i kontakt tačke antikorupcijskih aktivnosti primarni subjekti za implementaciju antikorupcijskih aktivnosti, neophodno je njihove kapacitete kontinuirano jačati. S tim u vezi, kontakt tačke, te svi članovi Radnog tijela kontinuisano prolaze obuke o alatima za sprečavanje i borbu protiv korupcije.

Radno tijelo za sprječavanje korupcije je obavezno izraditi sveobuhvatnu procjenu do sada delegiranih kontakt tačaka/komisija u institucijama s javnim ovlaštenjima u cilju realne procjene njihove formalne, a potom i stvarne uloge u sistemu koordinacije borbe protiv korupcije u HNK.

Navedena procjena trebala bi dati odgovore i o kvaliteti isporučenih edukacijskih modula odnosno o kompetencijama kontakt tačaka da na nivou institucija ukažu na potrebe, te objedinjene informacije u formi izvještaja dostavljaju Radnom tijelu.

Posebno koristan i značajan odgovor je onaj vezan za hijerarhijsku ovisnost kontakt tačaka prema rukovoditeljima institucija, za njihovu opću zainteresiranost za dodijeljene im poslove i zadatke, potom za načine delegiranja, alate kojima se služe u komunikaciji i saradnji (interno na nivou institucije i eksterno prema Radnom tijelu), kao i u konačnici - sadržinski osvrt na ostvareni angažman kontakt tačaka u institucijama.

Poželjno je i kreiranje neophodnih kriterija za određivanje kontakt tačaka u institucijama s javnim ovlaštenjima, gdje bi uzela u obzir listu neophodnih kompetencija, integritet i etičnost, funkcionalnu bliskost s prevencijom korupcije (po opisima poslova radnih mjesta, načinu komunikacije i saradnje, hijerarhijskoj nezavisnosti). Navedeni preduslovi bi trebali biti ujednačeni na nivou BiH i putem instrukcije dostavljeni tijelima za sprječavanje korupcije, a potom i institucijama sa javnim ovlaštenjima na kantonalnom nivou.

Radno tijelo HNK treba učestvovati u izradi smjernica za saradnju kontakt tačaka u institucijama sa javnim ovlaštenjima sa tijelima za sprječavanje korupcije. Na osnovu tih smjernica jasno bi se standardizirale procedure razmjene informacija, izvještavanja i proaktivnog monitoringa, uz jasnu prezentaciju područja i elemenata prevencije korupcije na koje se referiraju spomenute procedure.

Navedene smjernice bile bi usvojene od strane Vlade HNK i dostavljene svim institucijama na dalje postupanje. Na kraju, uvažavajući ishode prve procjene u kontekstu kompetencija i znanja kontakt tačaka, Radno tijelo bi sačinilo usaglašeni i jedinstveni godišnji dinamički plan obuka za kontakt tačke u institucijama sa javnim ovlaštenjima, koje bi izvodio tim zajedničkih trenera.

Kao prethodno pitanje trebaju se riješiti odnosi Radnog tijela za sprečavanje korupcije s ključnim institucijama s antikorupcijskim nadležnostima kao što su, npr: ministarstva pravde, ministarstva unutrašnjih poslova, službe revizije, inspekcije. To prvenstveno podrazumijeva jačanje kontakt tačaka u ključnim antikorupcijskim institucijama i organizirana saradnja kroz direktnu koordinaciju sa tijelima za sprječavanje korupcije. Sa druge strane, neophodno je kontakt tačkama distribuirati obavezu i odgovornost kroz sistem edukacije i stavljanja na dispoziciju alata za prevenciju korupcije s ciljem što jasnijeg obavezivanja institucija na direktnu i proaktivnu saradnju sa Radnim tijelom. Poveznica: Akcioni plan, Strateški program 1.2.

11.1.3. Uspostavljanje zakonodavnog okvira za sprječavanje korupcije

Opći je zaključak za BiH pa i HNK da nije unaprijeđen normativni okvir u cilju efikasnijeg suprotstavljanja korupciji i da nije postignut rezultat predviđen Strategijom za borbu protiv korupcije 2015. - 2019.

Veliki broj pokušaja unapređenja antikorupcijskog zakonodavstva ostali su samo prijedlozi u razmatranju (Zakon o Agenciji, Zakon o zaštiti osoba koje prijavljuju korupciju u institucijama Bosne i Hercegovine, Zakon o sukobu interesa u institucijama vlasti Bosne i Hercegovine). Usvajanjem ovih zakona stvorio bi se pravni okvir za provođenje potrebnih aktivnosti za borbu protiv korupcije, kako u domenu prevencije i na nivou HNK jer bi omogućio zakonodavnim i izvršnim organima vlasti detaljan i sveobuhvatan pregled antikorupcijskog zakonodavstva na državnom nivou i usklađivanje na kantonalnom nivou.

Posebno važan segment je normativna zaštita zviždača (okončati proces donošenja Zakona u Federaciji BiH), te pristupiti unapređenju Zakona o sukobu interesa.

Jedan od važnih segmenata ovog programa je pozicioniranje Radnog tijela za sprječavanje korupcije HNK na način da daje obavezujuća mišljenja u vezi sa rizicima od korupcije u nacrtima zakonskih i podzakonskih akata na kantonalnom nivou vlasti i prevenira situacije sukoba interesa, u prilici imenovanja na javne funkcije u HNK i svih negativnih posljedica koje sukob interesa, kao takav, neminovno proizvodi, te istovremeno predstavlja zaštitu javnog interesa.

Zakon o sukobu interesa u institucijama vlasti Bosne i Hercegovine propisuje nadležnost entiteta i Brčko distrikta da donesu svoje Zakone o sukobu interesa te je u tom smislu i donesen Zakon o sukobu interesa u organima vlasti u Federaciji Bosne i Hercegovine koji uređuje sukob interesa javnih dužnosnika u Federaciji Bosne i Hercegovine, kantonima i jedinicama lokalne samouprave. Zakon je na snazi, ali se trenutno ne provodi iz razloga što nije usklađen sa državnim zakonom u dijelu koji se odnosi na implementaciju, odnosno članovi 14. i 15. Zakona o sukobu interesa u organima vlasti u Federaciji Bosne i Hercegovine koji propisuju nadležnost Centralne izborne komisije Bosne i Hercegovine nisu u skladu sa Zakonom o sukobu interesa u institucijama vlasti Bosne i Hercegovine. Otklanjanjem navedene neusaglašenosti dobio bi se pravni okvir prevencije situacija sukoba interesa na kantonalnom nivou.

Naravno da je istovremeno potrebno aktivno raditi na izradi Informacijskog sistema sa više međusobno povezanih baza podataka (evidencija), pomoću kojega se može pravovremeno detektirati i prevenirati sukob interesa i druge nepravilnosti u postupku imenovanja (po uzoru na Kanton Sarajevo).

Potrebno je hitno donijeti uredbe o kriterijima za finansiranje programa i projekata neprofitnih organizacija i udruženja koje se finansiraju/sufinansiraju iz Budžeta HNK (Uredba). Potrošnja javnog novca putem dodjele sredstava iz Budžeta kao javnog dobra svih građana, čiji se transfer, na osnovu određenih kriterija, vrši neprofitnim organizacijama i udruženjima, a u određenim slučajevima i pojedincima, mora biti transparentna.

Takve aktivnosti nalažu obavezu provođenja niza procedura i radnji kojima se taj novac dodjeljuje, a sve prema unaprijed zadanim kriterijima određenim u relevantnim pravnim aktima ili drugim dokumentima. Osim poštivanja pravila i procedura, obavezno se treba voditi računa i o namjeni za koju se sredstva daju, te o krajnjem cilju koji se njima ostvaruje.

Država ima odgovornost pomoći aktivnosti koje provode neprofitne organizacije i udruženja kroz finansiranje/sufinansiranje njihova rada i programa, kao i obavezu urediti procedure na način da onemoguću rukovodećim osobama da raspolažu javnim sredstvima za finansiranje neprofitnih organizacija i udruženja na netransparentan način, prepuštajući to njihovoj diskrecijskoj ocjeni, bez unaprijed utvrđenih kriterija i jasnih razloga.

Da bi javni novac, dobiven na ovakav način, bio društveno koristan potrebno je uspostavljanje Registra dodjele sredstava udruženjima iz Budžeta HNK, a radi povećanja transparentnosti u ovim postupcima; poboljšanje procesa nadzora nad utroškom sredstava, uspostavljanje efikasnijeg načina izvještavanja o utrošku sredstava, da se može steći pravi uvid u implementaciju projekta i vrednovanje namjenskog utroška tih sredstava; uspostavljanje sistema evaluacije efekata koje finansirane aktivnosti proizvode.

Kako bi se osigurao sistemski pristup u prevenciji i borbi protiv korupcije, nadležne institucije Hercegovačko-neretvanskog kantona će analizirati sve zakonske pretpostavke za unapređenje prevencije i borbe protiv korupcije. Pored same analize, pristupit će se i iniciranju zakonskih rješenja na unapređenju borbe protiv korupcije. S tim u vezi, inicirat će se unapređenje zakonskog okvira koji se tiče državnih službenika u Hercegovačko-neretvanskom kantonu, ali i uspostava različitih antikorupcijskih zakona, poput Zakona o prijavljivanju i postupku provjere podataka o imovini nositelja javnih ovlaštenja, na stanovištu rješenja koja su urađena u Kantonu Sarajevo. Prilikom izrade svih zakonskih propisa izvršit će se analiza najboljih rješenja i ostvarit će se saradnja sa Agencijom za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije BiH i drugih institucija. Poveznica: Akcioni plan, Strateški program 1.3.

11.1.4. Digitalizacija antikorupcije s ciljem unapređenja međusobne komunikacije i saradnje

Na osnovu dosadašnjeg stepena realizacije mjera u prevenciji korupcije (u širem kontekstu) te uvažavajući procese uzajamnog izvještavanja, razmjene i prikupljanja informacija, evidentno je da iskorak načinjen u stvaranju preduslova za efikasniju prevenciju korupcije nije postigao krajnji efekt, a to je ujednačeno i efikasno suprotstavljanje korupciji na svim nivoima vlasti u BiH i sektorskom okruženju. Navedeni nedostatak neizostavno prati izostanak sistemskih alata za pravovremenu razmjenu informacija i procese izvještavanja. IT rješenja i digitalizacija će predstavljati osnovni preduslov za uspješnu prevenciju i borbu protiv korupcije te će se ovim pitanjima posvetiti značajni resursi unutar opće prevencije, ali i unutar sektorskih područja. Nakon detaljnije analize realizacije mjera u prevenciji korupcije u BiH, može se zaključiti kako nije postignut krajnji efekt - a to je ujednačeno i efikasno suprotstavljanje korupciji u cijeloj državi pa tako i u HNK. Postoji dosta faktora koji su uticali na ovakav rezultat (između ostalog, kašnjenje u formiranju ad hoc tijela za sprječavanje korupcije, limitirani kapaciteti i izostanak obaveze i odgovornosti za provođenje), a jedan od važnih faktora je nedostatak pratećih alata u domenu IT tehnologija.

Osnovni cilj ovog strateškog programa jest implementacija osnovnog paketa digitalizacije antikorupcije od strane Radnog tijela za sprječavanje korupcije, a koji je kreiran od strane Agencije, čime se osigurava direktna poveznica prema efikasnoj koordinaciji borbe protiv korupcije.

Potrebno je aktivno raditi na izradi Informacijskog sistema sa više međusobno povezanih baza podataka (evidencija) pomoću kojega se može pravovremeno i aktivno djelovati na prevenciji i borbi protiv korupcije. To se ponajprije odnosi na ustroj registara sa podacima imenovanih osoba i Registra zaposlenih osoba u javnom sektoru na području Kantona, registra zbrojnih podataka o dodijeljenim javnim sredstvima, evidencije koje pomažu u detekciji i prevenciji sukoba interesa i drugih nepravilnosti u postupku imenovanja.

U Federaciji BiH samo se Kanton Sarajevo može pohvaliti da je imao projekte posvećene razvoju efikasnih alata u širem kontekstu prevencije korupcije. Pomoć agencija ogleda se u razvoju softverskog rješenja – proaktivni monitoring provođenja strateških antikorupcijskih dokumenata u BiH koji je u osnovnom modulu razvijen i instaliran na gotovo svim nivoima vlasti. Proces instaliranja pratio je razvoj priručnika za upotrebu, a izvršena je i osnovna obuka kontakt tački na svim nivoima vlasti u skladu sa dinamičkim planom obuka za Radno

tijelo za sprječavanje i referentne kontakt tačke s ciljem što efikasnije primjene navedenih alata.

Najbrži način digitalizacije jest praćenje aktivnosti koje je na tom planu ostvario Kanton Sarajevo gdje je kreiran analitički softver s pratećim elektronskim registrima, putem kojega je osiguran prikaz podataka u realnom vremenu u vezi sa prevencijom korupcije u najširem smislu, razvijeni moduli posvećeni online prijavi korupcije i zaštiti prijavitelja kao i softverska rješenja posvećena online edukacijama, planovima integriteta i rizicima od korupcije u zakonodavstvu.

Stepen razvoja prevencije korupcije u HNK zavisi od profesionalnih struktura zaduženih za prevenciju korupcije.

Također, neophodno je ujednačiti već pripremljena softverska rješenja posvećena prijavi korupcije i zaštiti prijavitelja korupcije, uz prateće provedbene procedure koje egzistiraju na nivou Agencije, pri čemu treba uvažavati specifičnosti zakonskih rješenja i dobre prakse i rješenja na drugim nivoima vlasti.

Efikasne analitičke obrade, prikupljanja i razmjene podataka u uspostavljanju različitih elektronskih registara je važan segment digitalizacije antikorupcije posvećene planovima integriteta, procjeni rizika od korupcije u zakonodavstvu i online obukama.

Poveznica: Akcioni plan, Strateški program 1.4.

11.2. Razvijanje, promocija i provođenje preventivne antikorupcijske aktivnosti u javnom sektoru

Uzimajući u obzir da Strategija i Akcioni plan predstavljaju prvi sveobuhvatni antikorupcijski strateški okvir u Hercegovačko-neretvanskom kantonu upravo je fokus na uspostavljanju cjelokupnog preventivnog sistema da svi kantonalni organi uprave, kantonalne upravne organizacije, pravna lica u kojima Vlada ili kantonalni organi uprave/upravne organizacije imaju nadležnost na osnovu zakonskih ili vlasničkih prava. Samo zajedničkim i harmoniziranim pristupom svih institucija Hercegovačko-neretvanskog kantona može se uspostaviti adekvatan i sistemski pristup orijentiran na efekt da se mogućnost pojavljivanja korupcije u institucijama svede na što manju mjeru.

Usklađivanje politika borbe protiv korupcije u Hercegovačko-neretvanskom kantonu

Zakon o Agenciji predvidio je obavezu da strategije na nižim nivoima vlasti u BiH moraju biti u skladu sa općim principima utvrđenim u državnoj Strategiji za borbu protiv korupcije.

Ako bi ocjenjivali trenutno stanje u HNK, može se reći da postoji strateški okvir borbe protiv korupcije, dok se u suštinskom smislu može konstatovati evidentan nedostatak efikasnog institucionalnog okvira, kao i nepostojanje jasnih kanala komunikacije i saradnje što rezultuje neusaglašenim strateškim planiranjem u području borbe protiv korupcije, a samim tim i neuspjehom u postizanju očekivanih rezultata.

Pohvalno je da je Agencija sačinila ujednačeni model strateškog planiranja u području borbe protiv korupcije u BiH i dostavila organima na drugim nivoima vlasti. Agencija će, u skladu sa ujednačenim modelom, prilagoditi i Smjernice za izvještavanje po strateškim antikorupcijskim dokumentima, putem kojih će biti jasno definisane procedure uzajamnog izvještavanja i razmjene informacija.

Na taj način, obaveze i odgovornosti za provođenje strateških antikorupcijskih dokumenata od strane kantonalnih institucija sa javnim ovlaštenjima će pratiti tijela za sprječavanje korupcije po unificiranim smjernicama za izradu pojedinačnih planova borbe protiv korupcije.

U konačnici, provođenje Strategije za borbu protiv korupcije 2020.-2024. može bit uspješno samo neposrednom i direktnom dvosmjernom komunikacijom između Agencije i tijela za sprječavanje korupcije u kontekstu proaktivnog izvještavanja.

11.2.1. Interni antikorupcijski dokumenti i transparentnost u procesu donošenja propisa

Uzimajući u obzir činjenicu da se radi o strateškom okviru za borbu protiv korupcije u Hercegovačko-neretvanskom kantonu čiji su implementatori svi kantonalni organi uprave, kantonalne upravne organizacije, pravna lica u kojima Vlada ili kantonalni organi uprave/upravne organizacije imaju nadležnost na osnovu zakonskih ili vlasničkih prava, prvenstvena i posebna pozornost obratila se na uspostavljanje internih antikorupcijskih politika unutar svake institucije Kantona. Upravo uspostavljanje planskog pristupa, u kojem će sve institucije znati koje obaveze imaju prilikom provođenja Strategije i Akcionog plana, je jamac i osnovni preduslov za osiguranje provođenja antikorupcijskih aktivnosti. Također, jačanje institucionalnog integriteta je, prema dosadašnjoj praksi u BiH i prema Smjernicama i ostalim dokumentima Agencije za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije BiH, posebno efikasno kada se vrši putem samoprocjene svake institucije ponaosob. Narušavanje integriteta treba se shvatiti u širem kontekstu od korupcije i koruptivnog ponašanja, iako postojanje institucionalnog i ličnog integriteta predstavlja efikasnu prevenciju nastanka korupcije i koruptivnog ponašanja. Ipak, šire gledano, svako koruptivno ponašanje predstavlja narušavanje integriteta, ali svaka vrsta narušavanja integriteta ne predstavlja nužno korupciju ili koruptivno ponašanje, već može predstavljati i bilo koju vrstu neetičkog i neprofesionalnog ponašanja ili bilo koju drugu nepravilnost u radu. Upravo svaka institucija je najbolje upoznata s činjenicom gdje postoji mogućnost nastanka rizika za narušavanje integriteta i treba biti istinski opredijeljena minimizirati uslove za nastanak rizika od korupcije. U demokratskom društvu koje dobro funkcioniše, građanstvo treba biti informisano o svim relevantnim aktivnostima institucija vlasti. Da bi bilo tako, građanke i građani moraju imati slobodan pristup vladinim podacima i informacijama, analizirati ih i biti u prilici dijeliti ih sa drugim građankama i građanima. Vjerojatnoća da će doći do nastanka korupcije ili da će ona ostati skrivena povećava se ukoliko proces donošenja odluka nije javan. Povećanje transparentnosti u procesu donošenja odluka, kroz unapređenje normativnog okvira i prakse, jeste važan segment prevencije korupcije i preduslova za učestvovanje cjelokupnog društva u sprečavanju korupcije. Prema izvještajima organizacija civilnog društva, proces donošenja odluka u BiH još uvijek nije dovoljno javan, a problemi se javljaju prilikom donošenja pravnih propisa (odsustvo javnih rasprava ili nedovoljna uključenost zainteresovanih aktera), skrivenosti uticaja na donošenje odluka (lobiranje), odsustvo analiza i nepotpunih obrazloženja. Kompleksna bosanskohercegovačka ustavna struktura i nadležnost često dovodi do činjenice da propisi nižih nivoa vlasti nisu usklađeni sa višim nivoima vlasti, ili se određenim propisima propisuju nadležnosti određenim nivoima vlasti. Poveznica: Akcioni plan, Strateški program 2.1.

11.2.2. Uspostavljanje proaktivne transparentnosti i sistema za otkrivanje korupcijskog ponašanja od strane zaposlenika u javnim institucijama

Organi javne uprave su, u skladu sa članom 10. Konvencije za borbu protiv korupcije Ujedinjenih nacija, u obavezi preduzeti potrebne mjere kako bi se povećala njihova transparentnost, što uključuje omogućavanje uvida šire javnosti u organizaciju, funkcionisanje i postupke donošenja odluka, pojednostavljivanje postupaka pristupa organima nadležnim za odlučivanje te objavljivanje informacija u skladu sa principima Partnerstva za otvorenu vlast i usvojenim Akcionim planom Vijeća ministara BiH za provođenje inicijative Partnerstvo za otvorenu vlast za period 2019. – 2021. Načela člana 10 Konvencije baziraju se na načelima proaktivne transparentnosti koja podrazumijeva praksu javnih institucija da samoinicijativno objavljuju informacije od javnog značaja koje se nalaze u njihovom posjedu. Nedostatak transparentnosti i lakih i dostupnih alata za komunikaciju građana sa institucijama vlasti može dovesti do otuđenosti građana od institucija vlasti i gubljenju povjerenja u institucije vlasti. Upravo zato samo proaktivna i stalna otvorenost institucija vlasti može ostvariti bolju saradnju i komunikaciju sa građanima. Poveznica: Akcioni plan, Strateški program 2.2.

11.2.3. Jačanje kapaciteta zaposlenika institucija Hercegovačko-neretvanskog kantona

Kompleksnost fenomena korupcije zahtijeva i adekvatno izgrađene kapacitete onih koji trebaju provoditi mehanizme za sprječavanje korupcije, a to se prvenstveno odnosi na sve zaposlenike u javnim institucijama. U tom smislu, neophodno je da zaposlenici u javnim institucijama budu upoznati sa uzrocima korupcije i korupcijskog ponašanja, različitih pojava oblika korupcije, podizanja svijesti o štetnosti korupcije i svim dostupnim alatima za prevenciju i borbu protiv korupcije. Zaposlenici javnih institucija, a posebno državni službenici, u ranijem su periodu pohađali različite obuke o temi borbe protiv korupcije, međutim, često takve obuke nisu poduzimane na planskom nivou i u skladu sa specifičnim potrebama državnih službenika. S tim u vezi, Radno tijelo za borbu protiv korupcije HNK od svog osnivanja, u saradnji sa, prvenstveno međunarodnim organizacijama, poput Misije OSCE-a i drugim partnerima, provodi planske obuke za državne službenike, a posebno za koordinate antikorupcijskih aktivnosti. Zagovaranje i javno promovisanje dobrog i odgovornog ponašanja zaposlenih u institucijama je nešto što nije obavljano na sistemski način. Ukoliko se odgovorno ponašanje zaposlenika ne promoviše i ne prepozna od strane nadređenih, odnosno ukoliko su u istom statusu osobe koje se odgovorno ponašaju i one koje se ne ponašaju na taj način, utiče se na demotivaciju zaposlenika da se odgovorno ponašaju. Vlada Hercegovačko-neretvanskog kantona je opredijeljena da se napori i odgovorno ponašanje većine zaposlenika prepozna i javno zagovara, a sve u cilju poticanja svih zaposlenika na takvo postupanje prema institucijama u kojima rade. Poveznica: Akcioni plan, Strateški program 2.3.

11.3. Uspostavljanje institucionalnih, normativnih, strateškog okvira i antikorupcijskih politika za prevenciju korupcije u sektorskim oblastima

Akcioni plan predstavljaju identificirani strateški prioriteti, programi i aktivnosti u sektorskim oblastima koji su specifični i u nadležnosti su Vlade Hercegovačko-neretvanskog kantona. Vlada je, kao što je ranije navedeno, kao ključni dio Strategije za borbu protiv korupcije prepoznala da prevencija korupcije treba biti u prvom planu. Antikorupcijska borba, iako je represivno efikasna, ne postiže sveobuhvatni uspjeh ako u nju nije uključena i sveobuhvatna preventivna politika. Razvijanje, promocija i provođenje prevencije u antikorupcijskim nastojanjima jest poseban strateški cilj unutar Strategije. U ovom strateškom cilju inicijalni

fokus stavljen je i na posebna područja, odnosno na nadležnosti Hercegovačko-neretvanskog kantona, a koje su rizične na pojavu korupcije, kao što su: zdravstveni sektor, javne finansije, subvencije, poticaji i koncesije, obrazovanje, pravosuđe i uprava, inspeksijski poslovi.

11.3.1. Sveobuhvatno unapređenje integriteta u zdravstvenom sektoru

Zdravstveni sektor je prema referentnim istraživanjima i percepcijom javnosti jedan od područja koji je najviše podložan rizicima za nastankom korupcije. Pored toga, cjelokupno društvo je naročito osjetljivo i ranjivo na pojavu korupcije u zdravstvenom sektoru, posebno uzimajući u obzir da se radi o sektoru koji je od vitalnog značaja za građane, te kada se uzme u obzir i novonastala situacija s pandemijom COVID-19. Veliki broj anonimnih prijava građana se upravo odnosi na prijavu korupcije u zdravstvu. Vlada Hercegovačko-neretvanskog kantona je svjesna lošeg materijalnog položaja zdravstvenih radnika, a osobito uzimajući u obzir da su zdravstveni radnici konkurentni i na tržištima zemalja Evropske unije zbog čega će Vlada Hercegovačko-neretvanskog kantona nastojati kontinuirano jačati materijalni položaj zdravstvenih radnika. Korupcijski rizici i korupcija se u ovom području može pojaviti na svim nivoima, od neopravdanog odsustva medicinskog osoblja s posla (najčešće zbog obavljanja privatnih poslova), neformalnih davanja za tretman koji bi trebao biti oslobođen plaćanja, do kreiranja liste esencijalnih lijekova koje favoriziraju određene proizvođače, javnih nabavki koje sugerišu korupcijske veze dobavljača sa institucijama koje vrše nabavke i mnoge druge. Strateški okvir za borbu protiv korupcije je, uzimajući u obzir kompleksnost zdravstvenog sektora i nadležnosti kantonalnog nivoa, posebnu pažnju obratio aktivnostima prevencije i borbe protiv korupcije u ovom sektoru. S tim u vezi, posebno će se raditi na osiguranju dostupnosti zdravstvenih usluga kako korisnici ne bi imali potrebu obavljati neprimjerena urgiranja za pristup uslugama. Prethodno navedeno će se, između ostaloga, obavljati na način da će se analizirati i donijeti objektivni kriteriji za unapređenje listi čekanja. Izgradnja integrisanog jedinstvenog informacijskog sistema u zdravstvu će biti apsolutni prioritet u radu na unapređenju pružanja zdravstvenih usluga, kao i smanjenju koruptivnih rizika. Rad privatnih ustanova i pružanje djelatnosti će, također, biti u fokusu Strategije za borbu protiv korupcije, a sve kako bi se osigurala transparentnost i objektivnost u radu. Primarni je cilj osigurati jednako kvalitetnu zdravstvenu zaštitu i uslugu svim stanovnicima Hercegovačko-neretvanskog kantona. Poveznica: Akcioni plan, Strateški program 3.1.

11.3.2. Unapređenje sektora obrazovanja

Obrazovanje kao područje je vrlo značajno za promociju i podizanje svijesti o problemu korupcije kao i znanja o načinima na koje se mogu boriti protiv korupcije. Korupcija se lakše ukorjenjuje i održava u zemljama gdje građani posjeduju manji stepen obrazovanja. Nedovoljna obrazovanost građana o samoj korupciji, njenim oblicima, uzrocima i posljedicama dodatno pogoduje širenju takve društveno neprihvatljive pojave. Mnogi građani smatraju kako nemaju nikakvog uticaja na pojavu korupcije u društvu, ne prepoznaju način kako se oduprijeti korupcijskim praksama te na koji način se mogu aktivirati u borbi protiv korupcije. Stoga je vrlo važno da se u obrazovne institucije u svim uzrastima (osnovno, srednjoškolsko i visoko) izvrše aktivnosti na uvođenju planova programa na jačanju etike i integriteta. Edukacija je centralni dio prevencije korupcije. Prvenstveno će se provoditi preventivne aktivnosti koje će osigurati kvalitetnu provjeru kadrova unutar obrazovnih institucija i upravljanja sukobom interesa. Pored toga će se kontinuirano uvoditi programi

unutar školskih programa, kako bi učenici i studenti kontinuirano shvaćali značaj antikorupcijskog djelovanja ali i uzroke i posljedice koruptivnih ponašanja. Kako bi se ostvarili značajni rezultati u prevenciji i edukaciji neophodno je da se i kadrovski kapaciteti u obrazovnom sektoru kontinuirano jačaju, ali i da se osiguraju odgovarajuća finansijska sredstva. Obrazovne ustanove vode evidencije o polaznicima i o osobama koje su diplomirale unutar tih ustanova, te su veoma važna karika u provjerama vjerodostojnosti diploma i to će činiti ključnu kariku u narednom periodu. Na kraju je, unutar sektorske oblasti obrazovanja, Strategija predvidjela i set aktivnosti na unapređenju integriteta i prevencije korupcije unutar visokoškolskih institucija, u kojem prioritet imaju mjere koje se odnose na unapređenje procesa zapošljavanja i napredovanja unutar institucija, izradu etičkih kodeksa i unapređenje etičkih standarda te unapređenje transparentnosti institucija. Poveznica: Akcioni plan, Strateški program 3.2.

11.3.3. Ministarstvo unutrašnjih poslova osigurava integritet zaposlenika i pravovremeno otkrivanje i dokazivanje korupcijskih krivičnih djela

Ministarstvo unutrašnjih poslova (MUP) i policijski službenici igraju ključnu ulogu kako u represivnom djelovanju na korupciju tako i u preventivnom smislu te predstavljaju jednu od ključnih institucija koja osigurava vladavinu prava u otkrivanju korupcije. Kako bi se osiguralo da policijski službenici i MUP Hercegovačko-neretvanskog kantona budu uspješni, potrebno je osigurati odgovarajuća finansijska sredstva u cilju zaštite integriteta policijske službe. Dodatno je neophodno da proces zapošljavanja i napredovanja u službi bude zasnovan na potpunim standardima integriteta i da osigurava zapošljavanje i napredovanje najkvalitetnijih kadrova. Pored toga, proces imenovanja rukovoditelja policijskih organa treba biti u potpunosti nezavisan i zasnovan na profesionalnim osnovama sa jasnim i određenim kriterijima za imenovanje i razrješenje. Predviđeno je jačanje organa unutrašnje kontrole kako bi integritet policijskih službenika u potpunosti bio osiguran te da se jačaju kapaciteti za otkrivanje i procesuiranje korupcijskih krivičnih djela. Imajući u vidu tajnovitost korupcije kao pojave, kontinuirano će se raditi na unapređenju i promociji modaliteta za prijavljivanje korupcijskih krivičnih djela. Poveznica: Akcioni plan, Strateški program 3.3.

11.3.4. Pravosudne institucije i uprava

Strategija Vlade Hercegovačko-neretvanskog kantona je uz potpuno poštivanje nezavisnosti pravosudnih institucija predvidjela i određene prioritete u procesuiranju korupcije, ali i rada državne službe. S tim u vezi, Vlada Hercegovačko-neretvanskog kantona će nastojati osigurati sredstva da se otkrivanje, procesuiranje i sankcionisanje korupcijskih krivičnih djela intenzivira u Hercegovačko-neretvanskom kantonu. Pored toga će se identificirati, analizirati, inicirati i usvajati zakonska i podzakonska rješenja koja direktno ili indirektno doprinose prevenciji i suzbijanju korupcije sa jedne strane te unapređenju položaja državnih službenika sa druge strane, a s obzirom na činjenicu da Ministarstvo pravosuđa, uprave i lokalne samouprave ima nadležnost i za unapređenje rada javne uprave. Poveznica: Akcioni plan, Strateški program 3.4.

11.3.5. Unapređenje rada inspeksijskih organa

Inspeksijski nadzor je vrlo značajno sredstvo u otkrivanju i sprečavanju korupcije u institucijama sa javnim ovlaštenjima. Nadležnost inspeksijskih organa u Hercegovačko-neretvanskom kantonu je obavljanje inspeksijskog nadzora odnosno upravno-nadzornih, stručnih i drugih poslova iz nadležnosti Kantona koji se odnose na energetiku, rudarstvo, trgovinu, ugostiteljstvo, turizam, poljoprivredu, šumarstvo, vodoprivredu, veterinarstvo, radne odnose, zaštitu na radu, zdravstvo, sanitarni nadzor, farmaceutski nadzor, ceste i cestovni saobraćaj, građenje, zaštitu životne okoline kao i druge poslove utvrđene zakonom. Uzimajući u obzir da su određene oblasti podložnije pojavi korupcije u odnosu na druge, potrebno je planski pristupiti i proaktivno otkrivati i nadzirati takve oblasti. Samo sveobuhvatnim i na činjenicama zasnovanim pristupom procjeni rizičnih oblasti i provedbi inspeksijskog nadzora mogu se otkrivati i, između ostalih, korupcijska ponašanja. Inspeksijske kontrole i nadzore je neophodno intenzivirati i povećati njihov broj. Poveznica: Akcioni plan, Strateški program 3.5.

11.4. Uključivanje cjelokupnog društva u borbi protiv korupcije, koordinacija i izvještavanje o provođenju Strategije

Da bi borba za prevenciju korupcije u jednoj državi dala optimalne rezultate, potrebno je razviti jasne i primjenjive mehanizme koordinacije i saradnje na svim nivoima vlasti uvažavajući ustavnu strukturu i nadležnosti svih nivoa vlasti u BiH.

Implementacija državne Strategije i strategije kantonalnih vlasti i planovi borbe protiv korupcije jedinica lokalne samouprave mogu dati kvalitetan rezultat samo u procesu uzajamnog izvještavanja koje bi uključenjem jedinica lokalne samouprave impliciralo postojanje stalnog kanala koordinacije i saradnje.

Kantonalna tijela za prevenciju korupcije dužna su sa jedinicama lokalne samouprave izgraditi sistem prevencije korupcije i adekvatnu distribuciju obaveze i odgovornosti za što efikasnije suprotstavljanje korupciji. U suštini, mehanizmi koordinacije i saradnje trebaju osigurati ujednačeno djelovanje velikog broja učesnika zaduženih za prevenciju, kao i otkrivanje i procesuiranje korupcije. Naravno da se sistemska saradnja u suprotstavljanju korupciji odnosi i na više nivoe vlasti što je predviđeno inicijalnim mehanizmom koordinacije.

Mehanizam razmjene informacija definisao bi okvir saradnje u vezi sa provođenjem pojedinačnih aktivnosti u domeni prevencije korupcije. Procesi izvještavanja podrazumijevali bi kvartalno/polugodišnje/godišnje/po potrebi izvještavanje, te izvještavanje u vezi sa provođenjem Strategije za borbu protiv korupcije i strateških dokumenta za borbu protiv korupcije na području HNK i pripadajućih jedinica lokalne samouprave.

Radno tijelo bi trebalo pratiti i razvijati i preuzimati alate za efikasnu borbu protiv korupcije, uz razmjenu najboljih iskustava i praksi (efikasne mjere u prevenciji korupcije, kvalitetni edukacijski sadržaji, efikasni sistemi monitoringa i izvještavanja u vezi sa antikorupcijskim aktivnostima, itd.) odnosno aktivno učestvovati u sistemu koordinacije. Sastavni dio mehanizma koordinacije trebale bi biti i edukacije putem kojih bi bio usaglašen i razvijen plan i program obuke, definisane ciljne grupe, uspostavljeni timovi za obuke, razvijeni unificirani edukativni materijali i bilo osigurano izvođenje obuka.

Mehanizam bi predvidio i unificiran monitoring provođenja strateških antikorupcijskih dokumenata (kontinuirana aktivnost sistemskog prikupljanja podataka po određenim pokazateljima kako bi se subjekti provedbe obavijestili o napretku i postizanju ciljeva). U

finalnoj fazi, sistemom koordinacije bio bi ostvaren višedimenzionalni efekt suprotstavljanja korupciji kroz sinergiju djelovanja svih aktera, zatim, vidljive strukture u antikorupcijskim naporima kako bi se ostvario kvalitetniji rezultat kako kroz vođenje redovnih aktivnosti tako i kroz procese provođenja strateških antikorupcijskih dokumenata na nivou države i Kantona.

11.4.1. Unapređenje koordinacije i izvještavanja provođenja antikorupcijskih politika Hercegovačko-neretvanskog kantona

Osnovno institucionalno tijelo za prevenciju korupcije Vlade Hercegovačko-neretvanskog kantona je Radno tijelo za borbu protiv korupcije. Nadležnost istog je, između ostalog, praćenje i implementacija aktivnosti predviđenih Akcionim planom za provođenje Strategije za prevenciju korupcije Hercegovačko-neretvanskog kantona 2022. – 2027. U cilju izvršavanja svojih zadaća, Radno tijelo prikuplja podatke od institucija u vezi sa realizacijom njihovih aktivnosti, obavlja njihovo objedinjavanje, analiziranje i o tome godišnje izvještava Vladu Hercegovačko-neretvanskog kantona. Radno tijelo ostvaruje koordinaciju između svih subjekata obuhvaćenih Akcionim planom, ostalim pravnim subjektima, organima i organizacijama koje su dužne postupati u oblasti borbe protiv korupcije i pravosudnim organima. S tim u vezi, neophodno je razviti sve potrebne alate za praćenje provođenja antikorupcijskih aktivnosti kao i načine provjere tačnosti istih. Poveznica: Akcioni plan, Strateški program 4.1.

11.4.2. Izrada mehanizama za koordinaciju, praćenje i izvještavanje antikorupcijskih politika

Centralnu ulogu u praćenju provođenja Strategije i Akcionog plana, na osnovu svojih nadležnosti, ima, dakle, Radno tijelo za borbu protiv korupcije HNK. Kako bi se taj zadatak ispunio kvalitetno, potrebno je da dobije sve potrebne i relevantne informacije o provođenju Strategije i Akcionog plana. Za tu obavezu potrebno je da Radno tijelo kreira metodologiju prikupljanja i obrade podataka za utvrđivanje stepena ispunjenosti mjera, radi pravilnog izvođenja kako kvantitativnih, tako i kvalitativnih pokazatelja. U slučaju uočavanja da neka predviđena aktivnost nije provedena, Radno tijelo, u koordinaciji sa kontakt osobama, treba utvrditi razloge za to, pružiti preporuke za rješavanje problema, ali i razmotriti potrebu i moguće načine za odgovarajuće izmjene Strategije i Akcionog plana. Na isti način, Radno tijelo treba da postupi i kada uoči da neki pristup u borbi protiv korupcije donosi bolje rezultate od očekivanih i da takvu praksu proširi i na oblasti koje trenutno nisu obuhvaćene strateškim aktima. Radno tijelo za borbu protiv korupcije Vlade Hercegovačko-neretvanskog kantona i koordinatori antikorupcijskih aktivnosti su primarni subjekti za implementaciju antikorupcijskih aktivnosti, pa je neophodno njihove kapacitete kontinuirano jačati te kontinuirano prolaziti obuke o alatima za sprečavanje i borbu protiv korupcije. Vlada Hercegovačko-neretvanskog kantona će putem Radnog tijela za borbu protiv korupcije biti stalno i kontinuirano informisana o provođenju antikorupcijskih aktivnosti, kako bi eventualno mogla pravovremeno reagirati na nastale rizike koji mogu ometati provođenje antikorupcijskih obaveza. S tim u vezi, potrebno je da se na sveobuhvatan i sistematski način prikupljaju informacije o provedenim antikorupcijskim aktivnostima. Poveznica: Akcioni plan, Strateški program 4.2.

11.4.3. Izvještavanje javnosti o naprecima ostvarenim u antikorupcijskim nastojanjima

O svim preduzetim antikorupcijskim djelatnostima, neophodno je pravovremeno informisati cjelokupnu javnost putem različitih komunikacijskih kanala. Javnost treba biti pravovremeno i na adekvatan način obaviještena o svim aktivnostima Radnog tijela. Mišljenja i stavovi javnosti o provedenim antikorupcijskim nastojanjima i potrebama za njihovim unapređenjem mogu biti od koristi za institucije koje provode aktivnosti. Zbog toga je potrebno osigurati i unaprijediti dvosmjerne komunikacijske kanale sa javnošću.

Poveznica: Akcioni plan, Strateški program 4.3.

Kako bi se efikasno i kvalitetno provodile aktivnosti i mjere, potrebno je koristiti znanje i iskustva organa sa viših nivoa vlasti, koji se duži niz godina bave sprječavanjem i suzbijanjem korupcije. Iskustva i preporuke Agencije za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije BiH i Antikorupcijskog tima Vlade Federacije BiH mogu biti od koristi i za Vladu Hercegovačko-neretvanskog kantona. Isto se odnosi i na znanja i iskustva institucija koje se u svojim redovnim nadležnostima bore sa ovim društveno negativnim fenomenom i iste je neophodno konsultirati.

Radno tijelo će biti nadležno za koordinaciju aktivnosti svih institucija i javnih službi Kantona u sprečavanju korupcije. Pored toga, Radno tijelo će imati nadležnost praćenja i provođenja Akcionog plana te davanja smjernica za njegovo efikasno provođenje. Radno tijelo će imati potrebna ovlaštenja u ostvarivanju koordinacije sa Agencijom putem dogovorenih periodičnih ili vanrednih izvještaja te drugim prethodno dogovorenim načinima saradnje, komunikacije i koordinacije aktivnosti u skladu sa članovima 23. i 24. Zakona o Agenciji.

